

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

Az idei szőlőtermés.

Kritikus esztendő a jelen év a szőlősgazdára.

Tavaszzal a tartós szárazság, később a nagy jégesések, ezt követte a folytonos esőzés és hűs időjárás, melynek következménye lett a peronoszpóra erős föllépése, és a szőlőnek sok helyen történt rohadása.

Ha az idő októberben még állandó meleg lenne, s ha volna a szőlősgazdának elég biztonsága a szürettel késni: úgy még lehetne valaminő minőségű borunk, de egyébként ez évi borterméssel *nem igen fogunk dicsekedhetni*

Kezdjük előlről. A tartós szárazság a cserebogarak- és sároshátu-bogaraknak tágas tért nyitott arra, hogy a szőlőleveleken, majd a fürtökön is lakmározzanak; A jégesők oly tömegesek, oly szaporák s oly elterjedtek voltak az országban, hogy a termés legalább $\frac{1}{8}$ -át — ha nem többet — tönk्रे tették.

Minden farsangnak megvan a maga bőjtje, a hosszú szárazságot követte a hasonlóan hosszán tartó esőzés, mely idő alatt a levegő lehült s így a szőlő érése hátra maradt.

Igaz, hogy a szőlő bogyójai a sok esőzések folytán felette kifejlődtek, megnölteek. Egyéb körülmények között az esőt egész örömmel kellett volna fogadni, ha vele meg nem érkezik a *gombák szaporodása és a szőlők rohadása*.

Az erdők telvék gombával, még a beásott karók, czölöpök is gombásodtak. Gomba mindenfelé. A gomba a piacokat elözönlötte; s így persze nem maradt el a *peronoszpóra sem*, mely szinte egyik gomba-fajhoz tartozik.

Föllépett a peronoszpóra jobban, erősebben mint valaha. Rontott, pusztított. Tett károkat mindenhol, ahol nem öntudatosan permeteztek.

Némelyek háromszori permetezéssel sem tudtak ellene védekezni.

Több helyütt csupaszán, levélzet nélkül állanak a tőkék, fürtökkel telve. Zölden lettek holttá. A levél hiányában a tő nem táplálkozhatván: *a szőlőfürtök inkább összeesnek, mint megérnek.*

Ahol a peronoszpóra ellen kellőképen védekeztek s dus termés van: ott pedig a szőlőbogyók sok helyen kipattantak s rohadás állott be.

Szóval, azon nagy hű-hó, melylyel az országot az idei termés nagyságával tele kiabálták: *időelőtti volt, vaklárává vált.*

Mert ez évben sem sok, sem jó borunk — az általánosságot illetőleg — nem lesz. Lehetnek egyes kivételek, vagy egyes vidékek, de ez elenyésző kicsiség az ország eddigi bortermeléséhez mérten.

S ezek sem arra valók, hogy az elmondottakat megezáfolyják, de arra, hogy a jó termést, ha lesz: *megbecsüljék; s a helyzetet felősmerve: értékesítsék.*

Ez évet tehát az általánosságban véve, a kedvezőtlenek közé lehet sorozni; s ha a külhon gyártott borai és a belhon pincze-termékei, pancsai kellő hivatalos ellenőrzés alatt állanak, s a visszaélések a törvény szigorával sujtatnának: *még is csak lehetne némi árat elérni.*

De hát De hát mikor köztudomás szerint eddigelő *vajmi kevés borhamisító lett megbüntetve.* Vérszemet kapva felfogják használni az alkalmat: egész bátran fogják készíteni a bornak keresztelt pancsot a törvény kijátszására, az ellenőrző közegek fumigálására s a mi nyomoruságos állapotunk további fentartására.

Ugyan-ugyan meddig visznek ki még csak Pécsről 60 — 70 ezer m.-mázsa bort, mikor oda 8 — 10 m.-mázsa szőlőt sem szállítanak?

Azt hiszed, t. olvasóm, hogy csak Pécsen van ez az élelmesség!?

Oh nem! Mindenfelé virágzik ezen jövedelmező ipar csak azért, hogy a törvény végrehajtói nagyobb kényelemben, nyugalomban éljenek; a közönség pancscsal ojtja szomját és a keverő mesterek és ágensek emeletes házakat emeljenek s játszák az urat addig, míg mi aggódunk a felett, hogy felette nagy költséggel telepített szőlőinkre felvett adósság kamatait, hogy birjuk kifizetni?

Szőlővesszők forgalmának szabályozása.

A szőlővesszők elárusításánál felette sok visszaélés történt, mely körülmény arra bírta a kormányt, hogy a szőlővesszők és ojtványok adásvételénél egy bizonyos megállapodást létesítsen, mely azután a jövőben, úgy az eladónál mint a vevőnél irányadóul fog szolgálni.

Nagyon helyesen van ez. Csak üdvözölni lehet érte a földművelésügyi minisztert, aki az eddigi visszaéléseknek egy legközelebb kiadandó rendelettel véget fog vetni.

Az európai vesszőknél is fordultak elő esetek, hogy a fél egészen mást adott mint amit a vevő rendelt.

Ebből sok per keletkezett; s az ítéletet kimondó bíró sokszor nehéz helyzetben volt, *nem lévén egy meghatározott irány és tétel, mely alapul szolgált volna.*

Többen ismét egy kétes kimenetelű pereskedésnek nem akarván magát kitenni: *eltűrték a rászedést.*

De sehoh sem fordult elé annyi visszaélés, mint a *ripária portálisnál.*

Csak úgy hemzsegték a lapok azon hirdetéstől, melyek mindegyike tiszta *ripária portálist* hirdet eladásra. Pedig egész biztosra lehetett venni, hogy a hirdetett *ripária portális* $\frac{1}{10}$ része sem volt *ripária portális.*

Az egyik ezen czim alatt vette, ő így adta tovább. *Ot becsapták, ő becsapta a többit.*

Ezután ez nem lehet így; mert ha az eladó nem azt ad át vagy nem azt küld a vevőnek amit eladott: nem csak a jogtalanul felvett pénzt kell majdan visszafizetnie, sőt a vevőnek okozott károkat is megtéríteni tartozik. Kibuvásnak ninesen utja-módja.

Az terveztetik, hogy az eladó az évi szeptembər hó 1-ig marad szavatosságban. Ha a kihajtott vesszők mások lesznek mint amik eladattak: *beáll a vevőnek a joga, az eladótól kártérítést követelni.*

Nagyon megkell fontolni tehát az eladónak azt hogy mit ad el; mert könnyelmű eladásával magának sok kellemetlenséget és kárt okozhat.

Vannak számtalanan, akik ma is azt hiszik, hogy ők például *ripária portális* teleppel rendelkeznek. Hiszen ők is ily czimmal vették. Pedig hát azok egész más *ripáriák* s nem *portálisok.*

Aki nines tisztában azzal, hogy alany vesszője nem *portális*e, legokosabban eselekszik: ha azt a kerületi szőlőfelügyelőv el vagy vándor tanárral megtekinteti.

Meg fogja látni a t. közönség, hogy mennyire meg fog kevesbedni a *ripária portális* hirdetés. De azután ami az alatt a név alatt hirdette-tik: *legalább az lesz.*

Igy áll ez a többi európai és amerikai szőlővesszőknél.

S mi csak üdvözölni tudjuk *Dobokay Lajos* szőlőszeti kormánybiztos urat, aki ezen nagy horderejű intézkedés kezdeményezője volt.

Dobokay Lajos szőlőszeti kormány biztos működése a szőlőszet terén eddig is már sok üdvös dolgot hozott felszínre. Sok érdeme van működése terén, de egyik igazi maradandó ténykedése az, amiért a *szőlész közönség igazi hálával tartozik ennek az igazi odaadó munkás férfinak.*

Most a szőlős gazdákon a sor, hogy a rövidesen életbe léptetendő miniszteri rendelethez ideje-korán alkalmazkodjanak.

Biztosra vehetjük, hogy ez évben a szőlővesszők a mondott miniszteri rendelet értelmében kerülnek forgalomba. S aki most idejében nem teszi meg az elő munkálatokat: *később a legjobb akarattal sem teheti meg*, s kárát valja.

Akik az új szőlőkultúra terén uttörők voltak, azok akkor, midőn már a régi szőlők kiháló félben voltak: *különösen a zö'dojtás készítésénél* nem rendelkeztek kellő egyenlő fajú szőlő ojtógallyakkal; s azt ojtottak amit legközelebről kaptak.

Igy történt azután sok vidéken a vegyes szőlők telepítése.

Az ilyen szőlőtelepekről, ha előre nem gondolkozunk, s addig míg a szőlőfürtök és a levelek a tőn vannak nem intézkednek: *fajtiszta vesszőt adni, árusítani nem lehet*. Mert kevés ember van, aki a beérett szőlővesszőket fajok szerint osztályozni bírja.

A munkásra bizni ilyen dolgot, s azután érette szavatosságot vállalni: nem lehet.

S így csak mint vegyes fajokat lehet értékesíteni, mely minden esetben silány árak mellett talál vevőt.

Manapság pedig a szőlővessző még mindig egy tisztességes jövedelmi forrást képez.

Keresni kell tehát az alkalmat, hogy *a vegyesen telepített szőlőkből is lehessen fajtiszta vesszőt szedni*.

Az út, mód és eljárás ennek elérésére a következő:

Szüret előtt, míg a gyümölcs a tőkén van, kell a fajokat a karókon olajfestékekkel kijegyezni.

Ha a szőlőben szórványosan van más faj: *egyszerűen a más fajokat bizonyos színű olajfestékekkel kell a karókon megjelölni*, azután ehhez alkalmazkodva kell a metszést eszközölni.

Ha sok faj van benne összekeverve, akkor meg kell állapítani a több fajokat. Példaul a kadarkát fekete, a mézes fehért fehér, a chasselést zöld a muskolatot sárga festékekkel kell jelölni; és így tovább.

Ily eljárás mellett azután ha kellő felügyelet mellett eszközöltetik a metszés, *egész bátran lehet árusítani a szőlővesszőt*.

Az a költség, mely a festékre kiadatik, és a munkásoknak kifizetteik: *nagyon dusan meghozza kamatait*.

Különös sulyt kell fektetni az alanyvesszőkre, s ezek között *a ríparia portálsra*.

Mert tekintve a fentebb mondottakat: ez lesz a legkeresettebb czikk, és ezt fogják a legjobban megfizetni.

S jövőre pedig arra kell törekedni, hogy a fajokat tisztán telepítsük.

A nevezett miniszteri rendelet tervezete a megtartott értekezleten körülbelül a következő megállapodásban részesült. Közöljük egész terjedelmében, mert bár még némi változásban részesülhet, de a fő elvek a legvalószínűbben megfognak maradni. Közöljük pedig azért, hogy idejekorán arról olvasóink tudomást vegyenek, és ahhoz alkalmazkodjanak.

1. Szokvány minőségű a szőlővessző, ha az teljesen betegségmentes, épszemű és teljesen beérett. Szokvány minőségű vessző nem lehet fagy-

foltos, jégvert vagy egyébként sérült még az esetben sem, ha a sérülések teljesen be is hegedtek.

2. A vesszőnek, hacsak az eladásnál a „*kevert*“ jelző ki nem tétetett, *fajtisztának* kell lennie. Megnevezett fajták keveréke is hozható forgalomba, a mely esetben az eladó megnevezni köteles a fajtákat, a melyekből a keverék áll, s az arányt, a melyben az egyes fajok a keverékben foglaltatnak.

3. *Fajtiszta* az olyan vessző, a mely 5% -nál több idegen fajtát nem tartalmaz.

4. A fajtisztaságot a vevő a kiültetés évének szept. hó 1-éig kifogásolhatja, és az eladótól kártérítés követelhet, a mely kártérítés iránt az eljárás az alábbi leirt módon indítandó meg.

5. A forgalomba hozott, szokvány minőségű vessző legalább 55 cm. hosszú legyen.

6. Első osztályu az a szőlővessző, mely 6 mm.-nél nem vékonyabb, és 12 mm.-nél nem vastagabb. Másodosztályu, ha 4 mm.-nél nem vékonyabb, és 15-nél nem vastagabb. Másméretű vessző nem hozható forgalomba.

7. A gyökeres vesszőnek ép, lehető dus gyökérrzettel, legalább egy hajtással és ép szemekkel kell birnia. A vastagság méretei ugyanazok, mint a sima vesszőnél, e szerint sorozhatók I. vagy II. osztályba.

8. A ojtványoknak fenti minőségű első osztályu vesszőn kell készülniök.

9. Szokvány minőségű az ojtvány, ha az alanya a talpgyökértől számitva, a forradásig legalább 40 cm. Ha köröskörül teljesen össze van forrva, és ha válogatás alkalmával szokásos csavarásnál nyilást nem mutat. Legalább egy hajtásán ép szemekkel és kifejlődött ép gyökérrzettel kell birnia.

10. A sima zöldojtás. legyen egészséges, teljesen beérett, alanya és nemes része legalább 30—30 cm. hosszú.

11. Az ojtványoknál ugy az alany, mint a nemes vessző fajtisztasága megkívántatik

12. Nem szállitható a levágás után, hosszabb ideig a levegőn hevert, száradni kezdő vessző vagy ojtvány.

13. Az ojtványok a szőlővesszők szállítása történhetik „*ősze*“ vagy „*tavasza*“ a megállapodás szerint.

Az őszi szállítás ideje a nagyobb fagyok beálltáig, a tavaszi szállítás ideje április hó 15-éig tart.

14. Tavasszal szállított vessző vagy ojtványvessző ősszel lemetszendő, illetve a földből kiszedendő, és télen át homokban, pinczékben vagy vermekben tartandó el. A teletetés veszélye eladót terheli.

A teletetés nem történhetik sodronyba kötött kötegekben.

15. Ha szállítás közben az ojtvány vagy vessző a fagy következtében részben vagy egészben megromlik, az ebből származó kár a feladót terheli.

16. Az „*ősze*“ vagy „*tavasza*“ való szállításnál eladó különböző árakat szabhat meg.

Az árra vonatkozólag felmerülő vitás ojtvány ára 10%-l vétetik magasabbra, mint az őszi szállításnál.

17. Szőlővessző és ojtvány csomagolása 500—1000 drbból álló kötegekben történik. A kötegeket sodronnyal összekötni tilos.

18. A szőlővessző csomagolása zsákvászonba, moha vagy szalma közé; az ojtványok csomagolása ládákban, moha, vagy szalma közé történik. Ha a czimzettnek nem szállítatik több 500 drb ojtványnál, ennek csomagolása megengedhető zsákvászonba, moha és szalma közé.

19. A jó és megfelelő csomagolásért az eladó felelős.

20. Ezeren alul a csomagolásért a ládákba egy forint, zsákvászonba 60 kr. számítható fel. Ezeren felül minden további ezer után a ládába való csomagolásért 1 frt, a zsákvászonba való csomagolásért 60 kr. számítható.

21. Az eladási ár mindig az eladókhöz legközelebb eső, gőzhajó- vagy vasutállomásra szállítva, feladva és berakva értendő.

22. A vételár 50%-a előre, a megrendelésnél fizetendő, a másik 50%-a és a csomagolási költség az átvételtől számított 14 nap alatt eladó számlája ellenében.

Vevő utánvételes küldeményt elfogadni, illetve kiváltani, ha csak az külön kikötve nincs, nem köteles.

23. Ha az eladó a szokványoknak nem megfelelő minőségű szőlővesszőt vagy ojtványt szállít, annak átvételét megrendelő; az esetben pedig ha a szállítás az 1896. V. t.-cz. alapján kölcsönben részesülő szőlőbirtokos részére történik a »Magyar agrár és járadékbank« megbizottja is megtagadhatja. Ez esetben következő eljárás követendő:

A megérkezett árut, a fél vagy a bank képviselője rendszerint már a hajó- vagy vasutállomáson vizsgálják meg, ha pedig ez kivihető nem volna, a czimzett helyiségeiben az értesítő levél vételétől számított 3-szor 24 óra alatt. A kifogásolás a hajó- vagy vasutállomáson vagy a fél helyiségében, (az előbbi esetben lehetőség szerint az állomásfőnök közbejöttével) mindkét esetben azonban a rendelő vagy a bank helyi képviselője és két tanu jelenlétében és az általuk felvett és aláírt jegyzőkönyvek alapján történik. A kifogásolt árut megrendelő vagy a bank helyi képviselője még az nap ajánlott levélben tudatja a szállítóval a rendelkezésre bocsátást. Kötelesek gondoskodni azonban arról, hogy a kifogásolt áru, bár a szállító feltétlen veszélyére, de a megérkezés napjától számított 14 napig lehető jól legyen elhelyezve.

Szállítónak jogában áll, a rendelkezésre bocsátástól számított 8 napon belül szakértői felülvizsgálatot kérni. E kérelmet, ha a visszautasítás az 1896. V. t.-cz. alapján kölcsönben részesülő szőlőbirtokos vagy a bank megbizottja részéről történt, a bank kerületi képviselőjéhez; ha a magán megrendelő fél részéről történt, az állami kerületi szőlészeti és borászati felügyelőhöz adja be.

Ezek tüzik ki az értesítés vétele után 6 napon belül a szakértői szemle határidejét. Arról a szállítót és megrendelőt, illetve a bank helyi képviselőjét értesítik.

A szakértői szemlére úgy a szállító, mint a kifogásoló fél egy-egy

szakértőt küldenek ki, akik ketten egy harmadikat elnöknek választanak. A szemlénél, ha a szállítás kölcsönvevő részére történt, a bank megbizottja, más esetben az állami közeg lehetőleg szintén jelen van és a jegyzőkönyvet aláírja.

A szakértők döntenek szavazattöbbséggel az anyag át, vagy át nem vétele felött. A döntés mind a két félre kötelező és meg nem támadható.

A visszautasított anyagot szállító 10 nap alatt jóval köteles pótolni. Ha ezt nem tenné, a megrendelőt kárpótolni köteles:

- a) az esetleg máshonnét beszerzett anyag több költségeért;
- b) ha máshonnét nem volna képez beszerezni és a czimzett kölcsönvevő szőlőbirtokos, kölcsönének elveszett kamatai, minden esetben pedig az időmulasztásból bekövetkezett veszteségeért.

Az a) és b) pontban felsorolt kártérítési összeget már a szakértő bizottság előre állapítja meg, és e megállapítás a szállítóra feltétlenül kötelező.

Ha a szállítás az állam részére történik, a rendelő és a bank képviselője helyére mindenütt a ker. kir. szőlészeti és borászati felügyelő lép.

A csemegeeszőlő és a permetezés.

A csemegeeszőlő telepítés mindinkább kezd több vidéken tért hódítani. Vannak egyes vidékek már eddig is, ahol az újtelepítés folytán a csemegeeszőlő számottevő termést és jövedelmet ad. Olyan helyek ezek, ahol azelőtt csemegeeszőlőt egyáltalában nem, ha igen, akkor is legfőllebb a házi szükségletre valót termeltek.

Nagyon helyesen van ez, mert ha egykor a szőlő-telepítés igazi lendületet vesz: a bortermelés alig-alig fog olyan jövedelmet adni, mint hinnők. Ellenben a csemegeeszőlőknek, bármily nagy legyen a termelés, még mindig lesz piacza, talán századokon át.

Igaz, hogy a Poroszország piaczaíról kezd bennünket az olasz szőlő kiszorítani.

A csemegeeszőlőink legelterjedtebb piacza Poroszország népesebb városai voltak. Például a nagy-marosi s a nagy-marosiak által vett és szállított szőlők mind Poroszország főbb és népesebb városaiban találtak vevőket.

Ez évben a nagy-marosiak például Berlinből meglehetősen kilettek szorítva az olasz szőlőkkel, mert amily olcsón adják boraikat, aránylag oly árban adják a csemegeeszőlőket is.

Igaz, hogy csemege-fajaik a mieinkkel még nem versenyezhetnek, de hát a roppant ár-differenciáíval tért foglalnak.

Tegyük fel, hogy ez nemcsak így marad, de fejlődik is, mert az olasz nép kitünően ért portékájának elárusításához, még akkor sem szabad a csemegeeszőlő-termés terén meghátrálnunk. Mert hát az olasz szőlő dicsősége sem tart örökké. Igaz, hogy lugos-rendszerével tovább bír a filloxera ellen küzdeni; de végre is ott is a filloxera lesz a hatalmasabb s akkor ha lesz szőlőjük: éppen oly költséges telepítéssel állítják elő, mint mi s ekkor a konkurenczia gyengébb lesz.

De végtére is itt van első fogyasztónkul a társország: Ausztria, ahová szőlőinket egész szabadon, vám-mentesen szállíthatjuk.

Sok idő kell ahhoz, hogy annyi csemegeszőlőt termelhessünk, melynek ott piacztot ne találhánk.

De van nekünk egy felette biztos s kiszámíthatatlan időkre alkalmas piacunk. Ez Oroszország.

Ha lesz terményünk egyenlő és elég, s ha Oroszországban terményeinket megösmertetjük s keresetté tesszük: ezen állam mint vevőnk hosszú időkre biztosítva van.

Biztosítva van, mert a legközelebb és legolcsóbb uton férhetünk szőlőinkkel hozzájuk.

A csemegeszőlő termelésnél egyre kell figyelmesnek lenni. Arra, hogy lehetőleg egyenlő faj szőlőt termeljünk. Hogy küldeményeink időszakig egy fajuk legyenek.

A saját házi szükségletünknel igen helyesek a sok faj, szebbnél szebb szőlők. A kereskedésben is szép lehet, de nem alkalmas.

Csakis az egyenlő szőlőnek van biztos jövője.

De azt sem úgy kell érteni, hogy egészen egy fajjal dolgozzunk; hanem azt beosztva cselekedjük.

Aki szőlőkereskedésre, exportra számít: három osztályban termeljen csemegeszőlőt.

Először a korai fajokat vigye a piacra; ha ezek ideje lejárt, akkor a középérő fajokat szállítsa, s végre a késői fajokat.

A korai fajok általában a fehér- és gyöngyszőlők; a feketében az oportó. Ezt követik a muskolat-fajok, feketében pedig a burgundi. A késői fajok: kecskecescsú, fűrj tojás, stb. feketében az ökörszem, vagyis perzsiái óriás.

A mi a sokféle csemegeszőlőket illeti, hát azok is elcsuszna köztöttük. Sokszor diszítésre alkalmasak. Például a kanadai muskolat, - fehér és a piros napoleon.

De egy nagy hiba tünt fel ez évben a csemegeszőlő árusítása és kivitelében.

A peronoszpóra augusztus hóban akkor lépett fel, mikor egyik-másik korai faj már éréséhez közeledett.

A szőlész valóton volt. Vagy újból volt kénytelen permetezni, hogy a levelek elpusztulását megakadályozva: a szőlő beérését lehetővé tegye; vagy a permetezés hátrányától meghátrálva, a sorsa bizza szőlőfürtjeinek beérését.

Legtöbb ember az elsőt választotta: permetezett s így a levelek megmentettek, a szőlőfürtök beértek. De egy hiba még is történt, az, hogy a csemegeszőlők bogyójain imitt-amott pár csepp a permetezés alkalmával red hullott, s rajta látszatosan meg is maradt.

Több oldalról érkeztek hozzánk panaszok, ahol elmondják, hogy egyes vidékeken a rendőrség az olyan csemegeszőlőket, amelyekben imitt-amott egy pár csepp látszik a permetezésből: mint mérgezett élelmi cikket elkobozza és megsemmisíti, s ezzel a termelőt szőlőjének a piacra vitelétől visszariasztja.

Sokan nem merik e végett csemegeaszőlőjeiket sem leszedni, sem nem merik szállítani, félvén, hogy a rendőrség a kezét reá teszi.

A jelen peronoszpórárs esztendő teljesen alkalmas arra, hogy ez a kérdés teljesen megoldást nyerjen.

A kormánynak e tekintetben intézkedni kell.

Meg kell határozottan állapítani azt, hogy a permetezett szőlő egészségi szempontból élvezhető- és árusítható-e? avagy mint az egészségre ártalmas: *élvezeti cikk tárgyát nem képezheti.*

Sokat összeirtak és mondtak arról, hogy a permetezett szőlő az egészségre nem ártalmas; és mégis magában a fő- és székvárosban történt meg, hogy a permetezett szőlőt a rendőrség lefoglalta, megsemmisítette.

Ha Budapesten is így történik, nincs mit esodálkozni a vidéki rendőrség buzgóságán.

Tisztába kell lenni azzal a kérdéssel; ha a permetezett csemegeaszőlő el nem árusítható mint gyümölcs: *azt határozottan ki kell mondani,* s akkor találni kell a peronoszpóra elleni védekezésnek egy más módját vagy eljárását. Ha pedig a permetezett szőlő az egészségre nem káros: akkor ezt körrendeletileg kell a rendőrség tudomására hozni, nehogy még az esetben is zaklassa a csemegeaszőlő-értékesítő közönséget.

Vagy—vagy, de határozni kell; mert az valóban furcsa egy állapot, ha a permetezés a kormány által jóváhagyott hegyközségi sőt hatósági szabályrendeletekben is befoglaltatik; s ezzel szemben a kormány által kinevezett rendőri közegek, *a permetezett szőlők confiskálását elrendelik.*

Annyi sok jóban részesítette eddig a magas kormány a szőlészeket, miszerint egész bátran elvárhatjuk, hogy e tekintetben is intézkedend; *vagy ha talán intézkedett volna, azt bővebb körben hozza tudomásul.*

Jó e a jégvert szőlő az ültetéshez?

Fellette ferde nézetben vannak sokan ezen kérdés körül: *jó-e a jégvert szőlő az ültetéshez?*

Némelyek figyelmet sem vetnek arra, vajjon megverte-e a jég a szőlővesszőt a vagy nem; hanem egész kényelemmel és gondatlanul hozzá fognak az ültetéshez vagy ojtáshoz.

Mások meg annak adnak kifejezést, hogy a jég által megvert szőlővessző nemesak teljesen jó és alkalmas az ültetésre, sőt azon körülmény, hogy a vesszőt ahol a jég megverte dudorodások vannak: az ültetés sikerét elősegítik mivel ezen helyeken a gyökér előbb és biztosabban kihajt.

Nagy gondatlanságra hogy ne mondjam tudatlanságra vall az, ha valaki az elültetendő, vagy az ojtás alá kerülő szőlővesszőt szemügyre nem veszi.

A jég által tett kár a jégeső minőségétől függ, hogy a jég mikor esett.

Ha a jég apró szemekben pláne a nyár végefelé hulott alá, amikor már a szőlőhajtásai megfásodtak: *kárt a vesszőben alig tehet.* Tehát ilyen jégesés után a vesszőket egész bátran ellehet ültetni.

Ellenben, ha a jégeső a tavaszon, avagy a nyár derekán akkor esett, amikor még a hajtások gyengék voltak s a jég is nagyobb szemű

volt: *akkor a vessző nem használható*, mert a gyenge hajtásokat megsebesítette.

Igaz hogy a sebek többé-kevésbé ki is forrnak, csak hogy a seb helyén a fa is megvan sértve. A sértett helyen a vessző megfeketedik, és ez kiindulási pontjait képezi a fenékedésnek.

Azon szőlővessző, mely fiatal zöldhajtás korában a jég által megsebesített, ha elültetik: *azon helyen ahol a seb alatt feketedés van, teljesen elromlik*.

A feketékedés vagy nevezzük köznyelven: a fenékedés nem szűnik meg soha; az mindig tovább halad.

Mikor a jégvert vessző a földbe jön, még csak feketedés látható. A nedvesség hozzájárultával azután rohadásnak indul, s addig fejlődik, míg a vessző azon a helyen egészen elrohad.

Ha most már a rohadás közel a föld színénél kezdődik, elszakad az alantabb levő résztől. Vagy ki vesz a tőke, vagy ennél rosszabb a gazdát tévedésbe ejtő állapot áll be.

A tőke él, de nem fejt ki nagyobb vegetációt. S ha egyszer ezután észébe jut a gazdának az elmaradás okát a gyökérnél kutatni; látni fogja, hogy a vessző elrohadt, s csak kis rész van a földben, az is a földszinéhez közel levő gyökerekről él.

Már pedig a jégesés alig kiméli meg a tőke valamelyik hajtását; s így alig van vessző, amelyen jégütés ne volna látható; s alig van jégvert vessző, mely több-kevesebb helyen ne vinné a fenékedést a földbe.

Annál kevésbé alkalmas a jégvert vessző a nemesítéshez, mert ha a nemesített rész fenékedést kap: *egész fáradságunk és munkánk tönkre van téve*.

Ha magunk termeljük a szőlővesszőt, tudjuk azt, hogy a jég mikor és mily mérvben esett. És a vessző használatánál ehhez alkalmazkodunk. Ellenben, ha azt mástól szerezzük be, úgy nagyon körültekintőnek kell lenni, nehogy felületességünknek megadjuk az árát.

Vegyük a kezünkbe a vesszőt és egy éles kést. És ott ahol a vesszőn a jégverés nyomai láthatók: hasítsuk a vesszőt két felé.

Ha a jég kora tavaszon esett s nagy szemekben: *akkor a seb alatt a vessző rostjában oly nagy feketédesi folt látható, mint amennyő a sebhely sokszor annál jóval nagyobb*.

Az ilyen vessző azután nem alkalmas sem az ültetésre, sem a nemesítéshez.

De különben is a jégvert szőlővessző a forgalomból egy újabb keletű miniszteri rendelettel kitiltatik.

A peronoszpóráról.

Évek óta többé-kevésbé pusztítólag lép fel a peronoszpóra.

Az 1892-ik évben jelentkezett egyes vidékeken erősebb mérvben, de az 1893., 1894. és 1895. évben türehető volt.

Ha egy nyári meleg eső után imitt-amott föllépett is: *a tartós szárazságban csakhamar kiveszett*.

Ez évben azonban rendkívül nagy hatalma volt a peronoszpónak, s bennünket több dologra megtanított.

Nekem elvem, hogy azon szőlőmben; ahol naponként megfordulok, csak a szükség esetén permetezek; mert hát holdankint 13—15 frtot olajtanék megtakarítani. Ellenben ahol ritkábban fordulhatok meg s így a peronoszpóra föllépését figyelemmel nem kísérhetem, az előirt háromszori permetezettől nem állok el.

Ez évben családi körülmények miatt két napra el kellett utaznom, s harmadnap, augusztus hó 14-én, midőn a nevezett közeli szőlőmben megjelentem, egy kis részében a peronoszpóra jelenlétét konstatáltam. A reá következő két nap ünnep lévén, a szőlőben permetezni nem lehetett, s így a peronoszpóra ellenállás nélkül terjedt 4—5 napon át, amikor is az egész egy nap alatt tökéletesen és szabályszerűen lepermetezettett.

A peronoszpóra, a permetezés napjaiban bár a szokott módon, a a levél alsó lapján fehér por alakjában nem jelentkezett, mindennek dacára: a levelek egyrészének szélei megperzselődtek, megszáradtak. Mondom: dacára, hogy *a permetezés idejében a peronoszpóra szokásos föllépése nem volt konstatálható.*

Sokan járnak hasonlóképen, és ekkor azt hirdetik, hogy többszöri permetezés dacára: a peronoszpóra bevégezte káros munkáját.

Igy azután szeltében hirdetik, hogy a peronoszpóra ellen nem eléggé véd meg e rézgálicz-oldat. Pedig hát ez *mesebeszéd.*

Sőt egyik nagyobb szaklapban is adatot annak kifejezés, hogy vannak a peronoszpóra gombák között, melyeket a rézgálicz-oldat nem képes kiölni. Sőt ezt kommentárral is kísérték.

Ezt nem írom alá. Ezt nem teszem magamévá. Mert minden oly esetben, ha a rézgáliczszal történt permetezéssel siker nem éretik, a hiba, az ok nem másban, mint magában az eljárásban keresendő.

Hogy hát nálam is miért támadta meg imitt-amott a szőlőlevelek széleit: annak is meg van a maga oka.

Egyszerűen azért, mivel néhány nappal később permeteztem, mint ahogy kellett volna.

Igaz, hogy midőn permetezetttem: akkor még a hirdetett ösmerető jelek nem voltak láthatók; nem voltak a levelek alján az apró fehér lisztes foltok; de akkor már a peronoszpóra a levelek szövetében fészkelte és ott pusztított.

Tehát aki úgy akarja felösmerni a peronoszporát, hogy azt várja, míg a levelek alján a fehér por jelentkezik és akkor kezd a védekezéshez: nagyobb károsodástól megmentheti ugyan szőlőjét, de a leveleken a száradás legalább részben jelentkezni fog.

Helyén látom elmondani azt, hogy a peronoszpóra föllépése miből ösmerhető meg.

Mielőtt azonban tovább haladnánk, bár az igaz, hogy sokszor elmondott az ő élete és működése, de mivel lehetnek, akik azt apróra még sem ösmerik, de meg a jelen cikk folytatása is megkívánja annak elmondását, tehát elmondom.

A peronoszpóra egy gombafaj, mely a kellő meleg és esős csapa

dékos időben buján tenyészik, s azután a szél által roppant számban szét-szóratik, hogy az elszórt, szabadszemmel alig látható gombácskából egy újabb telep létesüljön, melyet ismét megszámlálhatatlan példányban visz a szél mindenfelé.

Innét van az a rohamos pusztítása.

Eddig sokan azt hitték, hogy a peronoszpóra a nedves, hideg időjárásban fejlődik és szaporodik.

Egészen megfordítva áll.

A peronoszpóra fejlődéséhez és szaporodásához meleg, igen meleg idő kell. Ellenben a hideg időjárásnál, vagy pláne ha a meleg csak 6—7 fok, akkor még az élő és virágzó gomba élete is stagnál, visszaesik és sok esetben meg is semmisül.

Az idén a juliusi roppan meleg napokban a reggeli harmatok által kelt életre a peronoszpóra; s az állandó esős időben rendkívül elszaporodott.

Hogy honnét veszi eredetét, s hogy lehet az, hogy nagy vidéken egyszerre oly pusztítólag lép fel, erre azt lehet válaszolni, hogy ő télen által a fedés alkalmával a föld alá kerül, ahol kitelel; s azután a neki alkalmas időben mindenfelé egyszerre föllép.

A melegben, a nedvesség hozzájárulásával életre kelt gombácska a levél tetejére jut, ott ha egy kis nedvességet, vizet kap: *gyökereit a levél szövetébe beviszi*. Ott él napokig, mindjobban elterjedve, végre áttör a levél alsó részén, ahol virágozni kezd. Tehát a levelek alsó részén levő fehérségek nem egyebek, mint a peronoszporának a levél szövetében levő gyökereiből eredt virágzása.

Ha elvirágzott megszárad; s a megszáradt, most már életképes, szabadszemmel alig vagy épen nem látható gombácskák a szél által szerte vitetnek.

Hull ez a földre, fűre, fára, a szőlő leveleire és hajtásaira. Ahol zöldet talál és táplálására alkalmas tárgyat: tovább viszi életműködését; és így szaporodik rohamosan tovább-tovább.

Azt mondhatja az olvasó, hogy néha eső nélkül is föllép. Igen, mert ily esetben a reggeli harmatokból gyülemlik össze annyi víz, mely ennek a végtelen kis gomba életműködésének megkezdésére elégséges.

Tehát előbb a levélzet felső részére jut, ott nedvesség közbenjöttével gyökeret ver, s azt a levél szövedébe juttatja. Itt él néhány napig, *azután a virág a levél alsó részén út ki*.

Ebből látható tehát, hogy midőn a levelek alsó részein a virág fehér por alakjában jelentkezik: *már akkor napokon át a levél szövedében tenyészett, és azt megrongálta*.

Már most, ha a permetezés ilyenkor történik, mikor virágzik: egy kissé el van késve, s bár ha a permetezéssel a további fejlődés megakadályoztatik is: a levelek megrongcsolt részei megszáradnak, kiesnek.

Ebből következtetik azután sokan, hogy daczára, miszerint permeteztek: *a peronoszpóra mégis tett némi károkat*.

Igen is tett, mert már a permetezés alkalmával, a peronoszpóra a levelek szövedében tenyészett és pusztított.

Aki tehát naponként látogatja szőlőjét, s a peronoszpóra ellen csak

a föllépés esetén kíván védkezni, ne azt nézze, hogy a levél alján van-e fehér por alak, s ennek megfelelő alakban sárgul-e a levél; de egészen mást tegyen vizsgálat tárgyává, különösen meleg napos időkben, eső után; vagymikor a nagy meleg napok reggelein harmat mutatkozik.

A szőlő levele természetesen bizonyos fénynyel bír s a levelek bordázatai ruganyosak lévén: a levelek felülete élénk zöldszínű s bizonyos irányban domboru.

Ha a peronoszpóra a levelekre jutott, már a második harmadik nap annyira elhatalmasodott gyökerzete a levél szövetében, hogy a levelek ereit, később bordázatát támadja meg. Ez esetben a levél beteg, sáppadt színű lesz, a levelek bordázatai pedig elvesztik ruganyosságukat, *s alakatlanul szögletesnek tünnek fel.*

Ezek a föllépés félreösmerhetetlen jelei.

Az, hogy a többszöri permetezés után is lép fel peronoszpóra, az előbbin kívül még abban is leli magyarázatát, hogy a permetező anyag nem lett jól elkészítve, s hogy a permetezés nem lett jól keresztülvive, avagy olyan időben eszközöltetett, midőn *a folyadékot az eső lemosta.*

Először némelyek nem adnak kellő mennyiségű rézgáliczot, avagy ha ezt megadják, nem adnak elég meszet vagy szódát arra, hogy a rézgálicz-oldat a levélzetre tapadjon s hosszabb ideig ott maradjon.

A rézgálicz minden gomba-nemet irt. éget. Például nézzük meg a buzát; miért szokták rézgálicz-oldattal páczolni? azért, hogy az üszök föllépését megakadályozzák.

Mert a buza-üszök szintén gomba, mint a kukoriczán levő üszök, vagy mint a peronoszpóra. A rézgálicz, vagy mint a köznyelven hívják: a kékkő: kiöli a buza-üszöket és sok mást; hasonlóképen kiöli a szőlőtőn *fellépő peronoszpóra-gombát is.*

És pedig a következőképen: A levélre száradt kékkőből, ha eső vagy reggeli harmat éri. felolvad egy egész kis rész, azaz vízzel vegyűlve végig futja a szőlő levelét, s az odarepült piczi kis gombát kiöli, megsemmisíti.

De ha a permetezés nem rendesen lett keresztülvive s a szőlőtő leveleinek csak egyike-másika kapott rézgálicz cseppeket, azokon, amelyek kaptak: *nem ver gyökeret a peronoszpóra.* Azokon azonban, amelyeken nincs nyoma a rézgálicz-cseppeknek: *ott éppen oly bátran felüti sátorfáját, mintha permetezés nem is lett volna.* Mert minden levél önállóan megkivánja a kékkő-oldatot.

Épen úgy van, mintha egy iskolában a gyermekeket féltvén a himlőtől, néhányat beojtanának s azzal, mint aki jól végezte védekezését, nyugottan hajtának le fejüket.

Épen így van a szőlőtő minden levele. Szükséges tehát, hogy a permetezés úgy eszközöltessék, hogy abból lehetőleg minden levélre és epdig *lehetőleg* a felső részére jusson az oldatból.

Rége, mikor még kezdeten voltunk, egy-két éves kisebb terjedelmű ültetéseinkre, elég alkalmas volt a söprővel való fecskendezés is. De manapság, pláne nagyobb szőlőtelepeken, ahol *du* lombozatu szőlők vannak: ott a söprővel való permetezés, csak sok időtöltés és folyadék-pazarlás mellett vihető keresztül.

Kezdetben azt mi is ajánlottuk, de most, mikor már ennyire benne vagyunk, s mikor a gépek ára úgy leszállott, s a munkások a gépeket elsg jól tudnak bánni, azt mondjuk: *legezélszerűbb a géppel való permetezés*. S annál is arra kell vigyázni, hogy az ne nagy cseppekben, hanem mondható köd alakban szórja a folyadékot széjjel.

Némelyek elégnnek találják, ha a permetező munkás egyszer végig szalad a soron, és elfeledik, hogy egyszeri végigmenéssel csak azon oldal nyer leginkább az oldatból, melyről a munkás haladt. Hogy tehát mindkét oldal egyenlően biztosítva legyen, először *fel* s azután ugyanazon soron *vissza* kell haladnia.

Azután többen ninesennek figyelemmel az időjárásra. Nem tartózkodnak a permetezéstől akkor sem, midőn a levél harmatos, vagy az eső miatt nedves. Holott ilyenkor a folyadék nem ragad a levélre s védekezési hatása rövid életű.

Szóval aki a mondottakat mind betartja s rendes időben permetez: *annak nines oka félni a peronoszporától*.

Van azonban reá eset, mint a jelen évben is, hogy egyes vidékeken az állandó eső miatt permetezni nem lehet; habár föllép is a peronoszpóra s bár a leveleket össze is ezifrázza, mindamellettt ügyességgel a termést meg lehet védeni, ugyannyira, hogy a tőkén maradt levelek elégségesek arra, hogy meleg, napos időkben, ha egy pár nappal később is, a szőlőt beérleljék.

Ez esetben azonban erősebb oldatot kell készíteni. Például $2\frac{1}{2}$ —3 perezentos kékkő és $4\frac{1}{2}$ perezentos mész vagy szóda hozzáadásával kell a folyadékot előállítani, és a permetezést kissé erősebben kell eszközölni.

Az erősebb folyadék a peronoszpóra terjedését meggátolja, újabb föllépését kizárja; s ha a levelek kissé hibásak lesznek is, azok a fürtök beéréséhez teljesen elégségesek.

Eddigelé azt tapasztaltuk, hogy a peronoszpóra első sorban is a jaquez és az othelló szőlőket támadja meg, s csak azután tér át az európai fajokra, azok között is különösen a kadarkára.

Ez évben az ellenkezőt tapasztaljuk.

A jaquez és othelló ugyanazon időben és anyaggal lett permetezés mellett minden legkisebb hibától teljesen menten áll; ellenben az ugyanott levő kadarka szőlőkön már nyomai vannak a peronoszporának.

Sokan kérdezik: mit jelentsen ez? Miben találja ez magyarázatát? S ha nem volnának jól és rendes időben permetezett szőlők teljes ép levélzettel: hajlandók volnánk az hinni, hogy itt *nem a peronoszpóra, de a régi időben is föllépett ragyával van dolgunk*.

S bár ezt nem merjük állítani, de ezzel a kérdéssel későbben fogunk foglalkozni.

Szóval a már föllépett bajt két permetezéssel, sőt néha egygyel is úgy meglehetett állítani, hogy a tőkén a levelek szépségi hibáján kívül más baj ninesen.

Nemesak a szőlőfürtök, de a vesszők is teljesen beérnek mindenhol ahol a peronoszpóra későn, augusztus hóban lépett fel, Mert akkor már a vesszők eléggé fásak, sőt egy része érett is volt, s így a peronoszpóra rajta nem foghatott.

Tudni kell azt is, hogy a peronoszpóra csak a zöld gyenge részeken élhet meg, ahol gyökereit a zöldvesszőbe bejuttathatja.

Ha a peronoszpóra az év elején akkor lép fel, midőn a hajtások kicsinyek és gyengék: *akkor nemcsak azokat hátráltatja fejlődésében, de a jövő évi termésre is nagy befolyással van*, amennyiben a vesszők rügyei nem érhetnek be, s nem gyűjthetik össze azon anyagokat, melyek a rügyből termést hoznak elő.

De az augusztus hóban föllépett peronoszpóra különösen, ha az elterjedni nem engedtetett: egyáltalában nincs semmi káros befolyással a szőlőtő hajtásaira, a szőlők veszszeire.

Azért tehát azokkal szőlőt telepíteni, azokat ojtványok előállítására használni egész bátran lehet.

Kérdések és feleletek.

204. Kérdés. Elültettem most a tavaszon 3000 gyökeres ojtványt ripária portális alanyon és mult év tavaszon ültetett sima portális alanyon beoítottam e tavaszon vagy 3000 drbot helyben angol nyelvű párosítással, mely szépen eredt.

A talaj kissé *gyanus sárgás fehér* volt, mikor megforgattam. S most mikor a beleültetett a helyben eszközölt ojtványaim, nem valami üde zöldek, gondolkozóba estem, hogy nem-e meszes a talajom? Küldtem azért egy szőlészársunknak mintát, ki ily vegyelemezéssel is foglalkozik, s ma vett értesítés szerint 22% mész tartalmot konstataált! Ne neked-vad magyar! morogtam s annyira megzavart szőlészködésemben, *hogy magam sem tudok most már eligazodni* a további teendőik végett, hanem segítségül hívom Tek. szerkesztő úr, többet, sokat látott tapasztalatát és kérem legyen kegyes most tanácsot adni:

Egy szőlész társam *rupentris monticolát* ajánl, az is jó forrásból, mert nagyon sokan úgy vannak ma az eladók, hogy az van a telepen a mit legjobban fizetnek, s a mi kell a vevőnek; de csak névleg, mert évekre rá jön a bárgyú vevő, hogy megesalták. Engem is megesalták, de ha most *monticolám* volna a hiánnyal azt tették, azt hiszem nem sokat kellene hozzá vennem.

Először is azt gondoltam, hogy ki szedetem az egészet, és beültetem sima *rupentris monticolával*. A 2-ik évben zölden beoítatom; s akkor eldöntöm, és pedig 125 emrre. Jó lesz ez így?

Helybeli ojtásba a tisztességes munkás hiány miatt ez idén is beleesömöröltem, kész ojtványt pedig 160 frtért hirdetnek és ez drágga.

Kis lapunkban emliti szerkesztő ur a *jaquez-t*, hogy ez a meszes talajba jól diszlik. A 23%-töli meszes talajban is? G. B.

Felelet. Beültetés előtt kellett volna a talajjal tisztába lenni. De ezt ne fesszegessük. Nem vonom kétségbe a vizsgálat helyességét, csak hogy uram az a 22% töli mész tartalom felette sok, s ha azt azon kitéttel állítjuk szembe, hogy a talaj forgatás alkalmával *sárgás fehér* volt: nem bírom a helyességet megállapítani. Vagy ön téved, mert a 22%-töli meszes talaj nem *gyanus sárgás-fehér*, de egyenesen felösmerhető benne a *vész*.

A 6000 drb ojtvány szép összegbe került, s most mikor már be is állott, azt onnét kiszedni: egy kicsit megfontolandó.

Nem-e meszesebb részt méltóztatott vizsgálat végett beküldeni? Mert ha a mész meghatározásában van a tévedés: akkor a következő eset áll.

Tessék a fehérés részt télen át kifőzött törköly salakjával, kifőlt törkölyvel meghinteni s ugyancsak a télen át jól megtrágyáztatni.

Azután tessék ősszel metszetni, s vasgálicz oldattal bekenetni.

Ez sokkal könnyebben megy, mint ahogy gondolni tetszik. A vasgáliczból feloldatik 50%-töli a vízben. Egy gyermek vagy leány egy bögrébe vagy rocskába önti a folyadékot s széles nagy pemzlivel az egész föld fölött levő tőkét bekeni. Ebhez nem kell semmi szigorú felügyelet; mert ha imitt-amott egy kissé hibásan kenne: se baj, mert a metszés helyein a vasgálicz a tőke belsejébe jut.

Én azt hiszem, ezen eljárással egészen helyre jön a szőlője.

Ha azonban ezen eljárás daczára is a jövő évben sárgulást tapasztalna a leveleken: akkor azután tessék az egészet kiszedetni, s az ojtványokat alkalmas talajba elültetni. A fehér-sárgás talajba pedig, ha a terület délnek fekvő köves száraz; akkor rupestris monticola vagy jaquez, ha a talaj lankás és így nedvtartó: ekkor szolonis-alannyal tessék telepíteni.

Még azt kívánom megjegyezni, hogy a rupestris monticola két éves korában nem hoz olyan hajtásokat, melyek zölden az egész táblában beojtható lesz; annál kevésbé oly hosszúakat, hogy azok a tervezet távolságra rendesen elérjenek. Sőt még a harmadik évben is kevés helyen lehet az ön által tervezett ültetést eléni. Azért azt ajánlom, akkor rupestrissel akár jaquezzal telepít, tessék előbb fásojtványokat készíteni, azután az 1897-dik év őszén vagy 1898 tavaszán a készajtványokkal beültetni.

Az ön körülményei között az annál inkább is előnyös lesz, mivel így alkalma lesz: az 1897-dik évben az általam mondott eljárás mellett kísérletet tenni. Ha jónak bizonyul, s a készített ojtványokra nem lenne szüksége: jó pénzért talál reá vevőt.

Még azt kívánom megjegyezni, hogy ön talaján a gyanus helyek meszes helyek csak foltonként vannak, tehát az általam ajánlott eljárást csakis ezen a helyeken kell eszközölni, kivéve a trágyázást, melyet minden talaj szívesen fogad és meghálálál.

Ha a jövő évi kísérlet nem válnék be: akkor sem kell az összes ojtványokat kiszedni; csak azon a helyeken, ahol a talaj meszes. Mert a kiadással jó takarékoskodni, s az új szőlőkulturának öntudatosság kell, azért az ész a kézelőt járjon. A talaj megvizsgálását pedig tessék Bpsten, az állami vegy-kísérleti állomásnál eszközölni, melynek főnöke Libermann L.é.

Eladunk. Különböző fajú európai szőlővesszőket, ojtványokat továbbá othelló, jaquez herbemént ripária szelekta és végül fajtisza ripária portális szőlővesszőket, úgy simákat mint gyökereket eladunk.

Különösen figyelmébe ajánljuk azoknak, akik meszes talajjal bírnak a japuezra nemesített olaszrizling fás ojtványokat.